

Onderwerp: Herziene notitie Kavelaanvaarding Franekeradeel-Harlingen d.d. 22 april 2021

1. Inleiding

In het overleg van 22 april 2021 heeft de bestuurscommissie onderstaande herziene notitie over kavelaanvaardingswerken (KA) vastgesteld.

2. Kavelaanvaarding

In het kader van het Inrichtingsplan Franekeradeel-Harlingen wordt in de periode 2014 t/m 2023 een wettelijke herverkaveling volgens de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) uitgevoerd. Daarbinnen vindt ruiling van percelen plaats. Om nieuw toegedeelde percelen (toedeling) vergelijkbaar te maken met de ingebrachte percelen (inbreng) zijn er zogenaamde kavelaanvaardingswerken (KA) nodig. Voor de kosten daarvan zijn in de planbegroting van het Inrichtingsplan middelen opgenomen. De formele definitie van kavelaanvaardingswerken is als volgt:

Cultuurtechnische werkzaamheden die nodig zijn om de toegedeelde ruilpercelen zodanig in te richten dat deze, landbouwkundig gezien, redelijkerwijs vergelijkbaar zijn met de ingebrachte ruilpercelen.

Kavelaanvaarding gaat alleen over de bewerkbaarheid van percelen. Dus hoe groot zijn de percelen, hoe vlak ligt een perceel en is een perceel bereikbaar voor (agrarische) voertuigen/ activiteiten. Het staat los van de kwaliteit van de grond/ percelen. Die kwaliteit komt tot uiting in de ruiklassen, en wordt verrekend via de onder- en overbedeling.

Het recht op kavelaanvaarding wordt per gebruiker van een of meer percelen bepaald. De bestuurscommissie voert daarover gesprekken met de pachter en/of eigenaar (mits er een pachtcontract is geregistreerd). Het gaat uitsluitend over percelen die geruild zijn. Percelen die niet van eigenaar of gebruiker wisselen worden niet mee genomen.

3. Uitgangspunten

Voor het bepalen van de noodzakelijke KA wordt er naar de volgende zaken gekeken:

1. Ontsluiting

- Een toegedeeld ruilperceel moet binnen de kavel of vanaf de openbare weg toegankelijk zijn;
- Overbodige dammen kunnen worden opgeruimd;
- Per kavel wordt maximaal één dam naar de openbare weg vergoed, overige ontsluitingsdammen moeten binnen de kavel worden aangelegd;
- De vergoeding is gebaseerd op een gronddam met duiker. Wanneer er dammen met goede betonplaten en verankering worden ingeleverd, geeft dit recht op een vergelijkbare dam;
- Voorzethekken worden niet vergoed (afgaande eigenaar/gebruiker dient deze mee te nemen).

2. Aantal percelen

- Wanneer er meer percelen toegedeeld worden dan er ingebracht zijn, kunnen er sloten gedempt worden;
- Bij het berekenen van het aantal meters te dempen sloot, wordt er vanuit gegaan dat de kleinste percelen worden samengevoegd. Ook wordt er vanuit gegaan dat er in eerste instantie dwarssloten worden gedempt (sloten die haaks op de bewerkingsrichting liggen);
- Bij het dempen van sloten geldt de compensatieplicht van Wetterskip Fryslân en het bestemmingsplan van de betreffende gemeente;
- Egalisatie- en inzaaiwerk ter plaatse van een gedempte sloot wordt vergoed tot maximaal 25 meter aan weerszijden van de demping.

3. Kavelgrenssloten.

Het graven van nieuwe grenssloten als gevolg van de nieuwe toedeling, wordt in opdracht van de bestuurscommissie uitgevoerd. Hiervoor zal een loonbedrijf opdracht krijgen nadat de grenzen door het Kadaster zijn uitgezet. De bestuurscommissie bepaalt welke aanliggende eigenaar de grond krijgt.

4. Egalisatie percelen.

Om te kunnen bepalen of eigenaren/gebruikers recht hebben op egalisatiewerk, worden de ruilpercelen ingedeeld in categorieën:

- Goed: dit zijn percelen die vlak (enigszins rond) liggen en goed afwateren naar de sloot. Er zijn geen greppels en slenken aanwezig;
- Redelijk/matig: dit zijn percelen met greppels of slenken met een minimale tussenruimte van 30 meter;
- Slecht: dit zijn percelen met een greppels of slenken met een tussenruimte van minder dan 30 meter, percelen met greppels of slenken dwars op de bewerkingsrichting en percelen met ingesloten laagtes.

Door hectares aan de categorieën te koppelen kan de gemiddelde egalisatie van inbreng en toedeling berekend worden. Als de toedeling minder goed geëgaliseerd is dan de inbreng, kunnen er werkzaamheden uitgevoerd worden om dat te verhelpen.

5. Kwaliteit grassenbestand

Als er ten opzichte van de ingebrachte ruilpercelen sprake is van veel onkruid of slechte grassen, bijvoorbeeld ridderzuring of kweek, kan de grasmat vernieuwd worden. Dit dient dan door de eigenaar/gebruiker aangetoond te worden met een advies van een deskundige.

Wanneer een veehouder per saldo meer bouwland toegedeeld krijgt dan bij de inbreng, dan heeft hij recht op inzaai met gras.

6. Kavelpaden

Er worden in principe geen kavelpaden aangelegd. Ook niet ter ontsluiting van nieuw toegedeelde percelen die eerst aan de openbare weg lagen en die nu achter in de kavel worden toegedeeld.

Wanneer men een betonpad inbrengt en dit in de toedeling kwijt raakt, is er wel recht op een vergoeding hiervoor. De hoogte van de vergoeding hangt af van de staat waarin het pad verkeerd.

7. Drainage

De drainage via het spoor van de kavelaanvaarding sluit aan bij de lopende drainageregeling van de bestuurscommissie. De werkwijze bij die mogelijke drainage is als volgt:

1. Er vindt binnen het plangebied een inventarisatie plaats waarbij de ingebrachte en toegedeelde percelen worden vergeleken. Eigenaren/gebruikers moeten daarbij zelf aangeven welke ingebrachte percelen er gedraineerd zijn en op welke manier;
2. De vergoeding voor ingebrachte drainage bedraagt:
 - a. 100% voor drainage jonger dan 10 jaar;
 - b. 75% voor goedwerkende drainage van 10 jaar of ouder;
 - c. 50% voor slechtwerkende drainage van 10 jaar of ouder
3. Als een perceel wordt toegedeeld in het bodemdalingsgebied zoals dat is aangegeven op de Herdrainagekaart, dan bestaat er voor dat perceel tot 1 jaar na de datum van kavelovergang recht op een financiële vergoeding conform de drainageregeling van de bestuurscommissie. Dit ongeacht de leeftijd of werking van de ingebrachte drainage. Dit geldt niet als het nieuwe perceel door de inbrenger al is gedraineerd via deze drainageregeling.
4. De vergoeding voor drainage in een perceel wordt of uit de drainageregeling of uit de middelen voor kavelaanvaarding betaald, zodat 'dubbele' vergoeding uitgesloten is.
5. Een perceel dat wordt ingebracht vanuit genoemd bodemdalingsgebied, en dat via de drainageregeling is gedraineerd, telt mee bij de inventarisatie van drainage bij punt 1.

8. Overige zaken

Naast bovengenoemde onderdelen kunnen er per situatie andere zaken aan de orde komen. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om de bemestingstoestand van percelen of om een AM-besmetting. Als een eigenaar/gebruiker van mening is dat dit aan de orde is, moet hij dit zelf aan tonen. Ook hierbij gaat het om de vergelijking van inbreng en toedeling. Als er per saldo sprake is van een verslechtering, dan worden noodzakelijke werkzaamheden vergoed.

Er kan door uitvoering van KA meer of minder gewasschade of oogstderving ontstaan. Voor deze mogelijke schade kan een bedrag in het afkoopbedrag afgesproken worden. Dat geldt in principe niet als de gebruiker/ eigenaar is overbedeeld. Dan geldt die overbedeling en de gebruiksmogelijkheden daarvan als compensatie voor schade op percelen waar de gebruiker/ eigenaar werkzaamheden uitvoert.

4. Werkwijze

De werkwijze bij kavelaanvaarding is als volgt:

Na inventarisatie van de kavelaanvaardingswerken maakt de bestuurscommissie afspraken met eigenaren en gebruikers. De bestuurscommissie betaalt daarna de overeengekomen kosten voor kavelaanvaarding aan de eigenaren en gebruikers als afkoopsom, waarbij de eigenaren en gebruikers zelf mogen bepalen hoe en wanneer en of zij de werkzaamheden gaan uitvoeren.

5. Toelichting werkwijze

1. Inventarisatie

De provincie maakt (in afstemming met grondcommissie) een vergelijking tussen inbreng en toedeling (ruilpercelen). Dit geeft aan welke rechten grondeigenaren en gebruikers volgens de Wilg hebben.

2. Voorbereiden kavelaanvaardingswerken

De provincie maakt een concept voorstel / inventarisatie voor kavelaanvaarding per betrokkene.

Dit vindt plaats op basis van de volgende uitgangspunten/ voorwaarden:

a.de inventarisatie wordt uitgevoerd als de toedeling (zo goed als) definitief is. Er wordt geïnventariseerd op basis van het gebruik.

b.de hoeveelheid KA wordt bepaald op basis van de oppervlakte van de ingebrachte ruilpercelen.

c.er wordt geen kavelaanvaarding gegund over de oppervlakte overbedeling.

3. Overleg met grondeigenaar/ gebruiker

Gesprek met de gebruiker (bij pachtgrond wordt er niet met de eigenaar gesproken, de pachter dient zelf voor eventuele afstemming te zorgen).

Tijdens dit overleg worden er op basis van de inventarisatie afspraken gemaakt over de *mogelijk* (*) uit te voeren werkzaamheden. Voordat het werk op geld wordt gezet, krijgt de betreffende gebruiker een overzicht van de gemaakte afspraken inclusief een kaartje. Hierop moet akkoord gegeven worden.

4. Toesturen gemaakte afspraken en afkoopbedrag

Toesturen van het formulier 'afspraken KA'. Hierin is het afkoopbedrag vermeld voor de *mogelijk* (*) uit te voeren werkzaamheden, zoals op het kaartje is aangeduid. De grondeigenaar/ gebruiker moet dit formulier invullen en ondertekend terug sturen.

NB (*) Hij/zij hoeft de werkzaamheden NIET uit te voeren. Het is een vrije keuze.

5. Toezegging en overeenkomst

Na ontvangst worden de formulieren 'toezegging KA' en 'overeenkomst KA' toegestuurd. De overeenkomst moet grondeigenaar/ gebruiker voor akkoord tekenen en retour sturen.

6. Betaling

Na ontvangst volgt uitbetaling.

NB. In de overeenkomst is geen specifieke opmerking over de LGR opgenomen. Als iemand meent dat hij ergens schade van heeft, kan hij namelijk altijd reclameren bij de LGR. Er is wel vastgelegd dat het afkoopbedrag gekoppeld is aan de acceptatie van de percelen. Dat borgt dat er later niet opnieuw geclaimd kan worden.